

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Udvalgets ordfører (Edel Savante): Inden jeg går over til at omtale de enkelte ændringsforslag, som udvalget har stillet, vil jeg gerne takke den højtærede socialminister, fordi han har været villig til at gå ind på de principielle tanker, der har været rejst i udvalget, og har accepteret de ændringsforslag, der har været følgen deraf, og jeg vil også gerne takke ham og hans embedsmænd for det store arbejde, der har været udført ved at føre pennen til de ændringsforslag, vi har stillet. Det er jo ikke få; vi er kommet op på 28. Det har været en række meget store og principielle spørgsmål, som har beskæftiget udvalget; men inden jeg går over til dem, vil jeg gerne nævne et mindre principielt, kan man måske sige, men måske for nogle mennesker betydningsfuldt forslag, nemlig ændringsforslaget til titlen. Det fremsatte lovforslags titel var „Forslag til lov om forsorgen for åndssvage“, men denne titel foreslås ændret til „Lov om forsorgen for åndssvage og andre særlig svagtbegavede“.

Det er givet, at loven, uanset denne ændring, stadig kun omfatter de personer, som kan siges at være det, vi lægeligt forstår ved åndssvage, men det er også givet, at der inden for denne gruppe er mange forskellige trin, helt fra de lettest debile til de dybest åndssvage asylister, som aldeles intet kan fatte, og som altid er sengeliggende. Der er på den anden side ikke tvivl om, at mange forældre har meget svært ved at acceptere ordet åndssvage, især for de børn, som har en lettere debilitet, og for dem kan det måske være af stor betydning, at den personkreds, der omfattes af de bestemmelser, der anføres i forslaget om f. eks. undervisning og oplæring, betegnes med ordenene „åndssvage og andre særlig svagtbegavede“. Jeg vil gerne endnu en gang præcisere, at det er ikke meningen, at bestemmelserne i denne lov skal omfatte sinker, og der er ikke ved denne titelændring indført glidende grænser mellem sinker og åndssvage. Der er ikke ved titelændringen foretaget noget, der gør, at denne lov kommer til at omfatte

andre personer end dem, denne lovgivning hidtil har omfattet.

Det virkelig store spørgsmål har været spørgsmålet om, hvorvidt man inden for åndssvageforsorgen kunne og turde gennemføre det samme frivillighedsprincip, som vi har gennemført inden for børneforsorgen i så stor udstrækning, som det overhovedet har været muligt. Det har været diskuteret meget indgående i udvalget, men det er endt med det resultat, som fremgår af ændringsforslagene nr. 15 og 18, der fastslår, at frivilligheden er hovedprincippet i denne lov, at der kun kan anvendes tvang på ganske begrænsede områder, for børnenes vedkommende kun i det omfang, som børneforsorgsloven bestemmer, plus den tvang, der kan ligge i, at der er oplærings- eller undervisningspligt for de børn, som kan modtage en undervisning eller oplæring. For de voksnes vedkommende har vi ønsket at begrænse tvangen til at omfatte de personer, der er farlige for deres omgivelser eller sig selv, et kriterium ganske svarende til det, vi har inden for sindssygelovgivningen; men hvis man kan kalde unge mellem 18 og 21 år for voksne, kan man sige, at vi har udvidet tvangen for voksne til at omfatte undervisnings- og oplæringspligt for disse unge.

Dette bringer mig ind på et andet problem, som har været væsentligt, spørgsmålet om, hvorvidt frivilligheden skulle modsvares af en pligt til undervisning og oplæring. Som jeg sagde før, har vi ment, at til frivillighed må der svare en udvidelse af undervisnings- og oplæringspligten, og som følge heraf har vi stillet en række ændringsforslag, nemlig numrene 11, 13, 20 og 22. Efter disse vil det være en pligt for børn og unge, der kan modtage undervisning og oplæring, at modtage en sådan undervisning og oplæring. Vi har børneloven at holde os til, når det drejer sig om børn; i en højere alder kan der være vanskeligheder, men så må det være forsorgens opgave at afgøre, om det vil være rigtigt og nødvendigt for de pågældende mellem 18 og 21 år at følge undervisningen, hvad enten det er en egentlig skoleundervisning eller en undervisning til oplæring i andre fag.

En konsekvens af, at vi indfører frivillighedsprincippet i størst mulig udstræk-